

מבית הכנסת.

מכרו תיבה — לא יקחו בית הכנסת.

מכרו תיבה — לוקחין בדמיה מטפחות שעוטפין בהם ספרים.

מכרו בית הכנסת — לא יקחו את הרחוב.

וכן — הוא הדין — במותריהן. כגון, אם מכרו ספרים, ולקחו בדמיהן ספר תורה, ונותרו עדיין דמים ממכירת הספרים, לא יקחו בהן דבר שקדושתו פחותה.

כו-א מכרו מטפחות — יקחו בדמיהן ספרים דנביאים וכתובים⁶.

מכרו ספרים — לוקחין בדמיהן ספר תורה⁷.

גמרא:

אבל, אין מורידין בקדושה. ולכן:

שנינו במשנתנו: בני העיר שמכרו רחובה של עיר.

אם מכרו ספר תורה — לא יקחו בדמיו ספרים.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו — האי דאמרינן במתניתין דאי מכרו רחוב, קונים בדמיו דווקא דבר שיש בו קדושה — דברי רבי מנחם בר יוסי שתומתאה⁸ היא.

וכן אם מכרו ספרים — לא יקחו בדמיהן מטפחות.

מכרו מטפחות — לא יקחו בדמיהן תיבה.

שכתב דלא יעשה בדפוס תפילין ומזוזות, ואפילו בדיו כשר, משום דא"א לצמצם, ופעמים מדפיס האות השני קודם הראשון, והוי שלא כסדרן]. ועיין בשו"ת חוות יאיר [סי' ק"ט וקפ"ד] שדן בענין קדושתן של ספרים הנדפסים בדפוס.

שהארין לבאר מהי התיבה, והיכן היא עומדת בבית הכנסת, ומאי האי דאמרינן בכל דוכתא שהש"ץ עובר לפני התיבה.

6. כך פירש רש"י. וכן הביא המאירי, והוסיף גם ספרי משנה.

7. כתב הרא"ש בתשובות [כלל י"ג, סי' י"ד]: "על אודות צדקות שמתנדבין לצורך בית הכנסת, או לצורך בית עולמים, יראה לי, שבני העיר יכולין לשנותן לצורך תלמוד תורה, שהוא עילוי קדושה חמורה. כדאיתא בפ"ב דמגילה וכו'".

אבל הרמב"ם [הלכות תפילה, פ"א ה"ד] והטור פירשו, דהך ספרים — היינו חומשין [וכן הביא המאירי, ד"מ דהיינו ספר תורה שאינו עשוי כהלכתו בעבוד ובגליון ותפירת גדין].

והביא התוי"ט, דכתב הר"ן, דנביאים וכתובים — כי הדדי נינהו, ואין מעליותא לזה על זה בקדושה [ועיי' בתוי"ט בראש השנה פרק ד' משנה ו'].

וביאר שם הטעם, מדאיתא הכא, דקניית ס"ת הויא עילוי כלפי בית הכנסת, כש"כ שמוכרין בית הכנסת לצורך לימוד תורה. דמה תועלת יש בקניית ספרים ותורה — אם לא ללמוד בהם?! עיי"ש עוד. וכ"כ בשו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן [סי' רע"ו].

וכתב התפארת ישראל, דגבי ספרים הנדפסים בדפוס, יש אומרים דקדושתן כספרים שבכתב [כך כתב בט"ז יו"ד סוף סי' רע"א. וכתב שם הפתחי תשובה, דמשמע מדבריו דשרי לכתחילה לכתוב ס"ת ע"י דפוס. וכתב, דבתשובת חות יאיר כתב — דפסול, ואפילו כתב רק אות אחת בדפוס. עיי"ש. ועיי' במג"א סי' ל"ב ס"ק נ"ו,

8. הכי קרי למי שראה רבי את דבריו במקומות הרבה, ושנה את דבריו במשנה סתם בלי להזכיר את שמו, כדאיתא לעיל [ד' ע"א].